

Savitaipale Korhola

KM 14.137: 1-2

Karttaliitteet 1-2

Valokuvat 22109-22111

(Karttaliite 1 Taipalsaaren
Pakkalan tark. kert:n liite)

Kun Muinaistieteelliselle Toimikunnalle oli ilmoitettu, että Savitaipaleen Korholan kylässä maanviljelijä Tauno Tambergin Mäkelä-nimisen tilan maalla oli raunioita ja mustaa maata, joita epäiltiin muinaisjäännöksiksi, tarkastin paikan 5.8.1956.

Mainittu tila sijaitsee n. 31 km Lappeenrannan asemalta luoteeseen Savitaipaleen Kuolimojärvestä ym. vesistä Suureen Saimaaseen Partakosken kautta kulkevan salmen pohjoisrannalla. Solkeinlahden ja Kariveden välillä vesireitti muodostaa n. ½ km pitkän ja satakunta metriä leveän Korholan salmen. Karivedestä on yhteys n. 300 m leveän Tukialansalmen kautta Saimaaseen (liite 1).

Tambergin omistama talo sijaitsee Korholan salmen pohjoisrannalla n. 10 m veden pintaa korkeammalla (silmämääräisesti arvioituna) ja satakunta metriä nykyisestä rannasta. Ennen salmen kapeinta kohtaa muinainen rantaviiva muodostaa talon kohdalla vajaa 100 m syvän lahtimaisen poukaman, jonka rannat viettävät loivasti päivänpuoleisena rinteenä nykyiselle tasanteelle. Lahdekkeesta itään päin mentäessä tasannetta seuraava törmä on osittain hyvin jyrkkä. Salmen rantaa itsään päin edelleen kuljettaessa maa alenee tasaisesti viettäen. Talosta itään päin laskeutuu rinne muodostaen ensin suuren notkelman. Tämän huipun jälkeen se viettää tasaisen jyrkkänä Kariveden rannalla olevalle lehtimetsäniitylle. (liite 2)

Tässä notkelmassa oli Tambergin raja-aidan vieressä, n. 150 m talosta itsään vahvasti maansekainen röykkiö. Sen koko oli n. 3,3x4,5x korkeus oli suurimmillaan n. 60 sm ja itäpäässä n. 30 sm. Tämän kummun pitkittäisakselin suunta oli 42-00. Kivet oli selvästi järjestetty vierekkäin ja maata pantu väliin. Yleensä tällä pellolla oli kiviä hyvin runsaasti, mutta tämän röykkiön vieressä vähemmän. Röykkiön päällä näkyvät vielä kuusamenpuuskan kuivuneet oksat (kuva 1).

2. Tästä puolitoistakymmentä metriä suunnilleen pohjoiseen on naapurin (Antti Korholan perillisten omistamalla) maalla toinen röykkiö.

3. Röykkiön n:o 1 talon puolella parinkymmenen metrin päässä on ollut nyttemmin hävitetty röykkiö.

4. Tästä edelleen n. 20 m taloon päin on jäljellä säilynyt röykkiö.

5. Tämän vieressä on ollut nyt jo hävitetty röykkiö. (kuva 3)

Hävittyistä röykkiöistä oli Tauno Tambergin mukaan löytnyt luuta. Hänen kuvauksestaan päätellen kyseessä oli ilmeisesti palanut luu. Hän vakuutti myös näitten röykkiöitten eronneen tavallisista peltoraunioista, joita niitäkin kyseisellä tilalla on. Pellot olivat näet erittäin kivisiä.

Röykkiöitä purkaessaan oli Tamberg vielä todennut nämä säännöllisesti suorakaiteen muotoisiksi, joissa oli miehen nostettavia kiviä 2-3 kerroksessa. Röykkiön toinen pää oli ollut toista korkeammalla. Palaneen luun lisäksi oli näistä löytnyt hiiltä ja "sellaista rautaa, joka oli hyvin keveätä kuin palanutta rautaa". Ilmeisesti siis rautakuonaa.

6. Edellisistä röykkiöistä etelään, tilan etelärajalla lähellä tietä oli röykkiö, jonka päällä kasvoi rehevä kuusamenpuska. Röykkiö oli suorakaiteen muotoinen pohjois-etelä suuntainen. Itäreunassa oli pari suurempaa kiveä. Muita oli lisäilty pellosta, joten ulkonäkö oli muuttunut (kuva 2).

7. Edellisen vieressä oli toinen, jossa myös pensas.

8. Tien länsipuolella talosta etelään oli aikoinaan ollut samanlainen röykkiö.

9. Naapurin puolella tien vieressä oli röykkiö kooltaan n. 3x6 m. Sen päällä oli paljon irtokiviä. Näiden alla vahva nurmi.

Näiden lisäksi paikalla oli runsaasti pienempiä, neliön muotoisia 2x2x0,7 m kokoisia lähekkäin. Nämä olivat mainittuja suurempia ylempänä ja länsirinteellä. Näissä on ollut pieniä kiviä, hiiltä ja paljon raudan palasia. Maata niissä on ollut vain sen verran kuin niihin on valunut.

Röykkiöistä ja niillä kasvavieta kuusamenpuskista tiesi mv. Tamberg kertoa, että hänen setänsä oli kieltänyt hävittämästä näitä, koska pensas muka osoitti vanhojen hautojen paikan. Hän oli myös kertonut, että pitäisi löytyä sellaisia kiviä, joissa on ruotsalaismerkkejä, joista ei ymmärrä. Raunion muotoisia kiviä oli tarkkailtava. Näissä oli useampia "kantteja kuin pyramidissa" ja sen alaosassa kirjoitus. Tämä ohje oli Tambergin mukaan kulkenut perintönä polvesta polveen. Vielä olivat vanhukset sanoneet, että kuusamenpuskan luona pitäisi olla aarteita.

Saman tilan maalta on löytynyt myöskin kivikautisen kulttuuri-kerroksen merkkejä: Tamberg kuvaili löytämiään saviastian palasia selvästikin tyypillisen kampakeramiikan tyyllisiksi. Hänellä ei ollut kuitenkaan tallessa yhtään palasta. Samoin hän oli talon länsipuolisen edellä kuvatun lahdekkeen rinteiltä löytänyt reikäkiven, joka myöskin oli kadonnut. Tämän oli Viipurilaisen Osakunnan kotiseutututkimusretkikunta piirtänyt kesällä 1955. Reikäkiven löytökohdan korkeudeksi salmen veden pinnasta arvioin n. 5 m. Samoilta korkeuksilta löytyi myös pari epämääräistä kvartsi-iskosta (KM 14.137: 2) Muut viisi iskosta poimin talon itäpuoliselta pellolta (KM 14.137: 1). Todennäköisesti paikalla on ollut kivikautinen asuinalue ihanteellisessa ympäristössä.

Valokuvat ja filmit

Kuvan №	Kinof:n №	Levyluettan №	Aihe
1	20	22109	Röykkiö № 1, lounaasta.
2	21	22110	" № 6, kaakosta.
3	22	22111	Aidan vierustan röykkiöt, lounaasta.

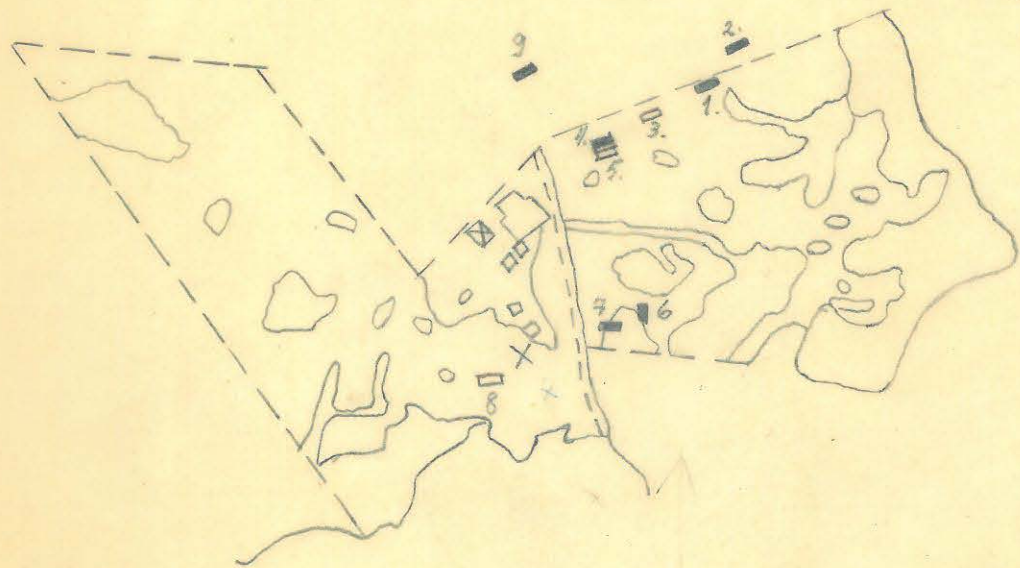
Kaiken kaikkiaan on sanottava, että kuvailut röykkiöt eivät varmastikaan olleet peltoraunioita, vaan muuhun tarkoitukseen tehtyjä. Mahdolliset löydöt selvittäisivät niitä tarkemmin. Mitä tulee Tambergin kertomiin kivikautisiin löytöihinsä, ne viittävät asuinpaikan olemassaoloon talon länsipuolisen lahdekkeen ympäristössä. Väestö paikalla tuntui olevan siksi vanhoillista ja muinaismuistoaatetta vieroksuva, että tuskin sieltä mahdollisia löytöjä vapaaehtoisesti museoon lähetetään.

Helsingissä 28.5. 1958.

Jaakko Sarkamo

 Jaakko Sarkamo

Liite 2.
Liittyy J. Sarkamon tarkastus-
kert:een v: lka 1956.

Mittakaava 1:4000

Kartta Mäkelän R.N: 145 ym.
Juhana Tambergin.... tilojen luo-
kituksesta.... Korholan kylää Savi-
taivaleen kunnassa.
Jälj. ik. pohjaisesta vesluokituskar-
tasta 28.11.1955. P. Rähä.

Merkkien selitys

- = säilynyt röykkiö
- = puoleltain hävitetty röykkiö
- = hävitetty röykkiö
- x = neikäkiven löytöpaikka
- ⊠ = asunrakennus

Savitajale Korhola.

22109

1.

Projekti n:o 1, lounaasta.